

Aan de Vaste Tweede Kamer Commissie
van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 30 juni 2015

Betreft: Fraudewet
Referentie: LCR/TK/15-0070/GvdM/ER

Geachte dames en heren,

Op 1 juli a.s. heeft u een Algemeen Overleg over handhaving.
Op de agenda staat onder andere de brief van minister Asscher over aanpassingen
Fraudewet en het Boetebesluit socialezekerheidswetten (kamerstuk 17 050 nr. 504).

Met deze brief vraagt de Landelijke Cliëntenraad (LCR) uw aandacht voor de
volgende punten:

- 1 Buiten werking stellen beslagvrije voet;**
- 2 Relatie schuldhulpverlening en schuldsanering;**
- 3 Relatie Wet Eenmalige gegevensuitvraag.**
- 4 Geen herziening van onherroepelijke beschikkingen uit de periode
1 januari 2013 tot en met 24 november 2014**

Ad 1 Buiten werking stellen beslagvrije voet

De minister handhaaft de mogelijkheid om bij recidive de beslagvrije voet buiten werking
ter stellen. Hij motiveert dit besluit als volgt: 'De wetgever beoogt met het buitenwerking
stellen van de beslagvrije voet invulling te geven aan een robuuste invordering'.

Verder spreekt de minister de verwachting uit dat, als gevolg van het nieuwe
boeteregime, boetes aanzienlijk lager zullen zijn waardoor de beslagvrije voet minder
vaak en korter buiten werking wordt gesteld.

De LCR vindt het onbegrijpelijk dat de mogelijkheid blijft bestaan om bij recidive de
beslagvrije voet buiten werking te stellen. De aangevoerde argumenten vindt de LCR
ondeugendelijk:

- Ook met het handhaven van de beslagvrije voet is er sprake van robuuste
invordering. Rondkomen op het niveau van de beslagvrije voet is geen eenvoudige
opgave. Het moeten betalen van een boete wordt dus wel degelijk zwaar gevoeld,
ook met het handhaven van de beslagvrije voet.
- De LCR verwacht dat, ondanks het aangepaste boeteregime, de boete van minimaal
25% van het benadelingbedrag nog vaak zal voorkomen. Laat de LCR duidelijk zijn:
echte fraudeurs moeten zwaar worden gestraft.

Maar iemand die uit onwetendheid of onhandigheid bepaalde informatie niet of te laat doorgeeft is geen fraudeur. Met de komst van de participatiewet krijgen meer mensen met verstandelijke - en psychische beperkingen te maken met een bijstandsuitkering. De vraag is of de casemanager de beperkingen van deze mensen wel ziet. Wordt de juiste inschatting gemaakt met betrekking tot het wel of niet kunnen begrijpen van de verplichtingen van de Participatiewet en de inlichtingenplicht. De vraag die dan vervolgens aan de orde komt is of de verwijtbaarheid van een overtreding juist wordt ingeschat. Ervaring leert ons dat de meest kwetsbaren niet of nauwelijks aan de bel trekken als een boete wordt opgelegd. En nauwelijks gebruik maken van de mogelijkheden van bezwaar en beroep. Waardoor een verkeerde inschatting van de verwijtbaarheid niet aan de kaak wordt gesteld. Boetes zullen dus nog steeds vaak en snel te hoog uitvallen. Ook zal de mogelijkheid om te waarschuwen te weinig worden gebruikt op grond van een verkeerde inschatting van de verwijtbaarheid.

Ad 2 Relatie schuldhulpverlening en schuldsanering

De minister betoogt dat de gemeente de mogelijkheid heeft om mensen de toegang tot schuldhulpverlening te weigeren als iemand fraude heeft gepleegd en een bestuurlijke boete heeft gehad. De gemeente is niet verplicht de toegang tot minnelijke schuldregeling te weigeren. Daarmee meent de minister dat voldoende wordt voorkomen dat mensen worden uitgesloten van schuldhulpverlening. De LCR deelt deze conclusie niet.

Gemeenten kunnen inderdaad mensen toelaten tot het minnelijk traject. Maar als dat minnelijke traject door weigering van medewerking van schuldeisers niet van de grond komt dan komt de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) in beeld. Hierbij geldt nadrukkelijk dat er geen mogelijkheid is van toelating als er sprake is van een bestuurlijke boete op grond van overtreding van de inlichtingenplicht. Mensen kunnen dus wel degelijk worden uitgesloten van schuldhulpverlening. Daarmee blijft dan ook gehandhaafd dat mensen in feite dubbel worden gestraft. Ook blijft gehandhaafd dat vorderingen van boetes en het benadelingsbedrag die zijn opgelegd in kader van het niet nakomen van de inlichtingenplicht niet mogen worden meegenomen in de schuldregeling waarbij sprake is van gedeeltelijke kwijtschelding. Dat lijkt begrijpelijk omdat de straf moet worden gevoeld en een overtreding van de inlichtingenplicht niet wordt getolereerd. Voor kwetsbare mensen met een beperkte verwijtbaarheid is dit echter onverteerbaar.

De minister geeft aan dat de invordering wel kan worden opgeschort tot na de afronding van het schuldtraject. De LCR vraagt zich af hoelang de minister mensen op of onder het niveau van de belagvrije voet wil laten rondkomen. Er is in het kader van schuldsanering niet voor niets gekozen voor een termijn van drie jaar. Als de bestuurlijke boete en het invorderen van het benadeelde bedrag voor schuldenaren volledig moet worden afbetaald kan deze periode aanzienlijk oplopen. De vraag is of dat wenselijk is.

Hierdoor zullen mensen snel opnieuw in de schulden raken omdat zij langdurig op het minimum moeten proberen rond te komen.

Ad 3 Relatie met de Wet Eenmalige gegevensuitvraag

In de brief wordt met geen woord gerept over de inlichtingenplicht in relatie tot de Wet Eenmalige gegevensuitvraag. De LCR vindt het absurd dat er een inlichtingenplicht bestaat voor informatie, bijvoorbeeld woonadres, waarover gemeenten, UWW en SVB allang beschikken op grond van GBA en Suwinet. Het is buitengewoon wrang dat een goedwillende burger die, uit onwetendheid of onhandigheid, bepaalde informatie waarover de uitvoerder beschikt niet verstrekt een boete krijgt opgelegd.

Ad 4 Geen herziening van onherroepelijke beschikkingen uit de periode 1 januari 2013 tot en met 24 november 2014

Volgens de minister zou het herzien van rechtens onaantastbare boetes een precedent scheppen dat gevolgen kan hebben, ook buiten het stelsel van de sociale zekerheid. De LCR vindt dit een slecht argument om niet tot herziening over te gaan.

De Fraudewet moet worden aangepast omdat hij juridisch ondeugdelijk is. Er zijn dus in de periode van 1 januari 2013 tot en met 24 november 2014 boetes vastgesteld op ondeugdelijke gronden. Dat is een goede reden om deze boetebesluiten te herzien. De vrees voor precedentwerking zou de overheid scherp moeten maken en houden.

De overheid heeft de plicht om deugdelijke wetgeving te maken. Als blijkt dat dit niet het geval is dan heeft dat consequenties. Dan dienen straffen en boetes te worden herzien. Wie zijn billen brand moet op de blaren zitten, dat geldt ook voor een kabinet dat fouten in zijn wetgeving maakt.

Het argument dat mensen gebruik hadden moeten maken van hun recht op bezwaar en beroep is te gemakkelijk. Eerder in deze brief heeft de LCR er al op gewezen dat de meest kwetsbaren niet of nauwelijks aan de bel kunnen of zullen trekken als er een boete wordt opgelegd.

De LCR verzoekt u bovenstaande punten onder de aandacht te brengen van de minister.

Met vriendelijke groet,

Gerrit van der Meer
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Professionals / Christelijk Nationaal Vakverbond (VCP/CNV), Ieder(in) (vertegenwoordiger mensen met lichamelijke beperkingen), Ieder(in) (vertegenwoordiger mensen met verstandelijke beperkingen), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Vertegenwoordiger organisaties van Minderheden (SMN, IOT), Landelijk Platform GGZ/LOC,
- **vertegenwoordigers van cliëntenraden:** cliëntenraden SVB en UWW.
- **vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Mobility, cliëntenraden G4, vertegenwoordiger Dak- en thuislozen.